

МЕДИА МОНИТОРИНГ

31 АВГУСТ 2026 г.

Член на:

Източник: БТА

Заглавие: Учени превърнаха труден за рециклиране PVC материал във високоефективен лубрикант за двигатели

Линк: <https://www.bta.bg/bg/news/lik/1194705-ucheni-prevarnaha-truden-za-retsiklirane-pvc-material-vav-visokoefektiven-lubrik>

Текст: Химици и инженери от Техническия университет във Вирджиния са разработили метод за превръщане на поливинилхлорид (PVC), чието рециклиране е трудно, в полиалфаолефин – важна съставка на лубриканти, включително моторни масла, информира „Сайънс дейли“.

Разработката, публикувана в сп. "Нейчър", може да предложи начин за едновременно решаване на два екологични проблема – трудното рециклиране на PVC и необходимостта от по-устойчиво производство на ценни индустриални лубриканти.

PVC е особено труден за рециклиране, тъй като съдържа хлор и може да включва широк набор от добавки в зависимост от начина, по който е произведен. Поради тези особености големи количества PVC в крайна сметка попадат на сметищата.

В същото време продължава да расте търсенето на лубриканти като моторното масло, чието производство може да има значителна екологична цена. Превръщането на изхвърления PVC в полезен компонент на лубриканти би могло едновременно да намали пластмасовите отпадъци и да създаде ценен нов продукт.

Лубрикантите рядко привличат особено внимание, но са от съществено значение за съвременните машини. Моторното масло се използва в различни съоръжения – от косачки и леки автомобили до реактивни двигатели, поради което индустрията разчита на постоянни доставки на материалите, необходими за производството на лубриканти.

Екипът на химика и инженер по химични технологии Гуолианг „Грег“ Лю от Virginia Tech е разработил процес, който може да осигури ново приложение за отпадъчния PVC и да помогне за справяне с нарастващия проблем с пластмасовото замърсяване.

Методът започва с PVC, подобен на използвания в домашни водопроводни тръби, конструкции на прозорци и дори кредитни карти. Изследователите поставят PVC в разтворител, след което добавят алуминиев трихлорид и алфа-олефини. Сместа се нагрява до 158 градуса по Фаренхайт в продължение на три часа. След това от разтворителя се извлича сравнително гъсто масло, което функционира като лубрикант.

„Първо, доказахме, че е възможно да използваме пластмасови отпадъци за производство на високоефективни лубриканти. Второ, тези лубриканти са екологични и могат да отговорят на нарастващите пазарни потребности от устойчивост“, казва Лю.

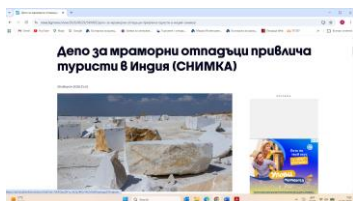
Проектът се основава на предишна работа на екипа, публикувана в списанията Science и Nature Sustainability. В тези изследвания учените са разработили подходи за превръщане на други видове пластмасови отпадъци в повърхностноактивни вещества, използвани в продукти като сапуни и почистващи препарати.

След успеха на тези разработки Лю и колегите му са решили да проучат дали PVC също може да бъде превърнат в полезен продукт.

Източник: Нова

Заглавие: Депо за мраморни отпадъци привлича туристи в Индия

Линк:<https://nova.bg/news/view/2026/08/29/549465/%D0%B4%D0%B5%D0%BF%D0%BE-%D0%B7%D0%B0-%D0%BC%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D1%80%D0%BD%D0%B8-%D0%BE%D1%82%D0%BF%D0%B0%D0%B4%D1%8A%D1%86%D0%B8-%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%B2%D0%BB%D0%B8%D1%87%D0%B0-%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8-%D0%B2-%D0%B8%D0%BD%D0%B4%D0%B8%D1%8F-%D1%81%D0%BD%D0%B8%D0%BC%D0%BA%D0%B0/>

Текст: Ярkobелият пейзаж се сравнява със заснежени алпийски местности

Депо за отпадъци от мраморна промишленост привлича туристи в северозападната част на Индия.

Мястото е разположено в Кишангарх, в центъра на щата Раджастан, и е наричано още "мраморният град" на Индия. Депото е с площ около 33 хектара. Всеки ден то приема над 5500 тона утайки от обработката на мрамор, идващи от над 1200 фабрики и работилници в района.

Необичайният пейзаж редовно се използва за снимане на филми и музикални клипове. Посетителите обикалят с коне по необичайния хълмист терен.

Ярkobелият пейзаж на депото се сравнява със заснежени алпийски местности. След дъждове водата се събира във вдлъбнатините между огромните купчини от мраморни отпадъци, образувайки яркосини водни басейни, които засилват илюзията за алпийски пейзаж.

Наличието на подобно открито депо обаче има сериозни последици за околната среда. Властите многократно са отправяли предупреждения, най-вече за замърсяването на въздуха, предизвиквано от фините прахови частици, както и на подпочвените води.

Проучвания са установили висока концентрация на соли, висока твърдост на водата, както и наличие на някои тежки метали във водните басейни в околността.

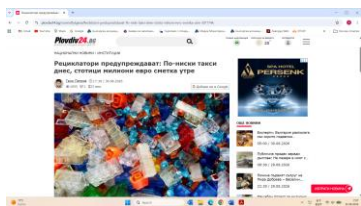
През януари индийският специализиран съд по въпросите на околната среда разпореди да бъдат предприети редица мерки, включително да се насърчава повторното използване на утайките вместо те да бъдат неконтролирано изхвърляни. "На терена няма никаква система за изолиране на отпадъците, утайтелни басейни, механизъм за контрол на праха, система за наблюдение на качеството на въздуха или подпочвените води, нито защитна зелена зона", подчерта съдът в решението си.

Това обаче не разубеждава посетителите, които продължават да се стичат към този впечатляващ и изглеждащ нереален пейзаж.

Източник: [Plovdiv24.bg](https://www.plovdiv24.bg)

Заглавие: Рециклатори предупреждават: По-ниски такси днес, стотици милиони евро сметка утре

Линк: <https://www.plovdiv24.bg/novini/Bylgaria/Reciklatori-preduprezhdavat-Po-niski-taksi-dnes-stotici-milioni-evro-smetka-utre-3017746>

Текст: Българската асоциация по рециклиране (БАР) се обяви против предложеното намаляване на продуктите такси за електрическо и електронно оборудване. От браншовата организация предупреждават, че подобна промяна може да лиши системата за събиране и рециклиране на отпадъци от необходимото финансиране и в крайна сметка да натовари държавния бюджет със стотици милиони евро.

Позицията на асоциацията е изпратена до министър-председателя във връзка с публикувания за обществено обсъждане проект за промени в Наредбата за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса.

От БАР определят предложението като икономически необосновано и противоречащо на принципа "замърсителят плаща", заложен в националната и европейската политика за управление на отпадъците. Според организацията промените не решават конкретен екологичен или обществен проблем, а създават риск от дестабилизиране на действащия модел за събиране и преработка на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване.

Асоциацията твърди още, че предложеното намаляване обслужва интересите на определени вносители на битова техника за сметка на рециклиращия сектор и обществения интерес.

БАР: Системата може да остане без необходимия ресурс

Според изчисленията на браншовата организация предвижданото понижение на продуктите такси е до четири-пет пъти спрямо нивата от началото на годината. От БАР смятат, че решението се предлага без достатъчна оценка на екологичните последици, финансовата устойчивост на системата и потенциалния ефект върху държавния бюджет.

Подобно драстично намаляване на приходите може да остави преработвателите без достатъчно средства и да постави под въпрос събирането на над 130 000 тона отпадъци от електрическо и електронно оборудване годишно, предупреждават от асоциацията.

Сред възможните последици се посочват неизпълнение на националните и европейските цели за рециклиране, увеличаване на нерегламентираното изхвърляне на електроуреди и прехвърляне на част от разходите към гражданите, общините и държавата.

От организацията обръщат внимание и на факта, че действащите размери на продуктите такси са определени още през 2008 г. Оттогава разходите за труд, транспорт, енергия, логистика, технологии и екологични изисквания са се увеличили значително. БАР се позовава на данни на Националния статистически институт, според които натрупаната инфлация между май 2008 г. и март 2026 г. достига 78,2%.

На този фон асоциацията смята, че икономическата логика предполага таксите да бъдат актуализирани спрямо реалните разходи и инфлацията, а не намалявани.

Предупреждение за стотици милиони евро тежест за бюджета

БАР поставя акцент и върху задълженията на България за достигане на определени нива на събиране и рециклиране на отпадъци от електрическо и електронно оборудване съгласно европейското законодателство.

От асоциацията предупреждават, че ако системата бъде финансово отслабена и страната не успее да изпълни поставените цели, последствията могат да излязат далеч извън рамките на рециклиращия сектор.

Особено внимание се обръща на предвидения от ЕС собствен ресурс, свързан с несъбраните отпадъци от електрическо и електронно оборудване. Според изложеното в позицията от 2028 г. се предвижда ставка от 2 евро за килограм несъбрани отпадъци, което при ниска събираемост би могло да създаде значителна финансова тежест за националния бюджет.

По изчисления на БАР, ако финансовият недостиг доведе до прекратяване на събирането на около 130 000 тона отпадъци годишно и България не изпълни задължителните цели, потенциалният ефект върху бюджета може да достигне между 400 и 600 млн. евро годишно.

От асоциацията предупреждават, че в такъв сценарий разходът в крайна сметка би бил поет от данъкоплатците. Според организацията това би обърнало логиката на принципа "замърсителят плаща" – вместо финансовата отговорност да остане при компаниите, които пускат съответните продукти на пазара, част от тежестта може да бъде прехвърлена върху държавата и обществото.

Източник: Капитал

Заглавие: Повече отпадъци в ТЕЦ "Бобов дол"

Проектът предвижда петкратно увеличение на разрешеното количество неопасни отпадъци от сегашните 35 040 до 184 836 тона годишно

Линк: https://www.capital.bg/zelen-kapital/2026/08/28/4949621_poveche_otpaduci_v_tec_bobov_dol/

Текст: ТЕЦ "Бобов дол" иска да увеличи разрешеното количество неопасни отпадъци за съвместно изгаряне с въглищата от сегашните 35 040 до 184 836 тона годишно. Това е пет пъти повече, но не означава, че централата ще започне да гори толкова веднага. Проектът е в процедура по оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС), след която ще са необходими решение на екоинспекцията и промяна на комплексното разрешително.

Инвестиционното намерение обаче идва в момент, в който доверието към централата е изключително ниско, след години на сигнали за замърсявания и проверки. Последно през май РИОСВ - София, спря принудително енергиен котел 2 заради неорганизираните емисии от компрометирани газоходи преди сероочистващата инсталация и използване на изпускащо устройство извън разрешения режим. През юли инспекцията съобщи, че ремонтите са изпълнени и мярката е дала резултат: при 18 от 19 извънредни проверки между 8 и 25 юни не са установени неорганизираните емисии от котела, а при една проверка проблемът е отстранен след допълнителни дейности. Измерванията на мобилната станция през този период не са показали превишения на основните показатели за качеството на въздуха.

Какво всъщност се предлага

Основната промяна е монтаж на две скарни устройства в долната част на пешната камера на енергиен котел 3. Голямата скара е с топлинна мощност до 50 MW и е предназначена за изгаряне на биомаса и неопасни отпадъци, както и за доизгаряне на въглищен прах. По-малката ще служи за догаряне на въглищен прах и повишаване на ефективността на котела.

Скаратата задържа по-едри частици по-дълго в горивната зона и така би трябвало да осигури по-пълно изгаряне. Според ТЕЦ-а това ще повиши ефективността на котела и ще намали физически и химически неизгорялото гориво. Дружеството твърди още, че заместването на част от въглищата с биомаса и неопасни отпадъци ще понижи съдържанието на сяра и пепел в горивния микс и ще намали производствените разходи.

Освен увеличението при отпадъците заданието предвижда и до 125 268 тона допълнителна биомаса годишно за новата скара. През 2020 г. ръководството на ТЕЦ-а обеща, че няма да горят отпадъци, но това изглежда, че се променя.

500 хил. тона проблеми Боклукът на Ковачки

По данни на оператора през 2025 г. централата е използвала 1.43 млн. тона въглища, 723.5 хил. тона биомаса и 19 868 тона неопасни отпадъци. Това показва и мащаба на промяната: ако бъде използван целият поискан капацитет, отпадъците ще станат значително по-голяма част от горивния микс, макар въглищата да останат основно гориво.

Технологично ТЕЦ-ът няма да се превърне в самостоятелен завод за изгаряне на битови отпадъци. Той остава електроцентраля, в която отпадъците се използват като допълнително гориво. По смисъла на екозаконодателството обаче дейността е "съвместно изгаряне на отпадъци" и към нея се прилагат съответните норми и изисквания за контрол. Спорът дали съоръжението е "инсинератор" по-скоро скрива съществения въпрос - може ли конкретната комбинация от котел, гориво, газоходи, филтри и сероочистки да работи надеждно при новия режим.

Три отделни процедури, една производствена схема

Около проекта текат три отделни екологични процедури. Едната е за скарите и увеличените количества горива. Втората е за нова сграда на площадката на ТЕЦ-а, в която да се шредират и транспортират биомаса и неопасни отпадъци.

Третата е на "Хийт енерджи" за три инсталации за дробене и сушене на алтернативни горива на съседен терен в местността Доляница.

От централата отговарят, че процедурите са самостоятелни, защото се отнасят за различни инсталации. В същото време заданието за ОВОС показва пряка производствена връзка. В него е записано, че част от отпадъците ще идват от площадката на "Хийт енерджи", с която ТЕЦ-ът има договор за предаване и приемане на отпадъци за енергийно оползотворяване. Предвидено е и използване на съседната площадка за временно съхранение. На територията на централата пък са планирани две линии с първични и вторични шредери и подаване на горивото към котлите.

Точно затова адвокат Регина Стоилова посочва, че отделните процедури могат да прикрият общия мащаб на промяната. Европейските правила допускат отделни инвестиционни намерения, но изискват да бъде оценен кумулативният им ефект, когато проектите са свързани. Самото задание поема ангажимент това да бъде направено в доклада за ОВОС. Затова предстои да видим дали оценката действително обхваща шредирането, складирането, ежедневния транспорт, горенето и общите емисии, а не само новата скара.

При преценката си РИОСВ трябва да оцени кумулативния ефект на тези процедури, защото те са свързани и имат сходно въздействие, в противен случай процедурите се обезсмислят, посочи адвокатът.

Проектът увеличава и моментния капацитет за съхранение на отпадъци на площадката на ТЕЦ-а от 100 на 1000 тона. Предварителното третиране трябва да нарасне от 96 на 506.4 тона за денонощие. Тези промени означават повече движение на камиони, работа на шредери, прах, шум и риск от миризми.

Серният диоксид, диоксини и фурани

Само по себе си използването на отпадъци като гориво не е необичайна технология. То се прилага в специализирани инсталации, циментови заводи и при съвместно изгаряне на много места в Европа. Световната здравна организация обаче отбелязва, че неконтролираното изгаряне и непълното горене могат да бъдат сериозен източник на диоксини, ако не се прилагат съответните технологии за контролирано изгаряне с ниски емисии.

Точно затова въпросът е в изпълнението на проекта. Необходими са постоянна температура и достатъчно време на престой в горивната камера, контрол върху състава и калоричността на отпадъка, бързо охлаждане на димните газове, подходящо пречистване и мониторинг при нормална работа, пускане, спиране и аварии. Европейските заключения за най-добри налични техники поставят конкретни изисквания и към съвместното изгаряне в големи горивни инсталации, включително за прах, серен и азотни оксиди, живак, киселинни газове, метали, диоксини и фурани.

Заданието за проекта в "Бобов дол" посочва, че димните газове ще минават през системи за намаляване на азотните оксиди, електрофилтри и сероочистващи инсталации. Операторът казва, че технологичният път няма да се променя и че извършва непрекъснати и периодични измервания. Проектът е обвързан с важно предварително условие: да бъде реализиран едва след въвеждането на трета сероочистваща инсталация, обновяване на газоходите и изпълнение на мерките срещу неорганизираните емисии. След това всеки от трите енергийни котела трябва да има отделна сероочистка.

От ТЕЦ "Бобов дол" посочват, че през последните пет години са инвестирали над 90 млн. евро: 60 млн. евро в шредерно стопанство и системи за подаване на биомаса, 20 млн. евро в основен ремонт на котел 2 и 10 млн. евро в ремонти на електрофилтрите.

Но притесненията на хората имат своите основания. Изпълнителната агенция по опазване на околната среда (ИАОС) регистрира опасно замърсяване в района от 2019 г насам. Анализ на "Грийнпийс" - България, на протоколи от измерванията на мобилната станция на ИАОС показва превишения на нормите за серен диоксид през всяка от разглежданите години оттогава, с изключение на 2023 г. , понякога многократно. И то при положение че мобилната станция в района на ТЕЦ "Бобов дол" измерва средно само по 60 дни годишно, или около 15% от времето.

През 2030 г. обаче влизат по-строги норми за качество на въздуха за няколко замърсители, включително прахови частици и серен диоксид. Според Регина Стоилова още отсега в централата трябва да се заложат такива изисквания, които да отговарят на по-строгите стандарти.

От ТЕЦ "Бобов дол" твърдят, че отпадъците имат по-ниско съдържание на сярна спрямо въглищата, но при изгарянето им реално могат да се отделят други вредни вещества - диоксини и фурани, особено при непълен или нестабилен процес и неподходящо охлаждане на димните газове. Тези устойчиви замърсители могат да се натрупват в хранителната верига. При контролирано горене и ефективно пречистване обаче емисиите могат да бъдат поддържани ниски.

В България няма законово задължение да се прави такъв мониторинг, поради което няма как да знаем какво е реалното ниво на замърсяване, посочва Регина Стоилова. Местните сдружения настояват и за независим биомониторинг и здравен скрининг в общините Бобов дол и Дупница. Те се опасяват и от повече товарен трафик и емисии.

Хората имат думата

В момента се прави консултация на заданието и е важно на ранен етап институциите да вземат отношение. Хората от региона настояват да бъдат включени в процеса, каза Даниела Тонева от сдружение "За Разметаница" на община Бобов дол, на РИОСВ - София, и на кмета на с. Големо село.

"Когато казваме, че "дишаме пепел", това не е преувеличение. Това е нашето ежедневие. Виждаме черния дим от високия комин. Виждаме и облаците прах и дим, които излизат от различни части на инсталацията. По колите, прозорците, дворовете и детските площадки постоянно полепват черен прах и сажди. Има дни, в които не можем спокойно да излезем навън. Децата играят вкъщи при затворени прозорци, защото въздухът е тежък, мирише неприятно и ни парят очите", казват жителите на с. Големо село и сдружение "За Разметаница" в становище до директора на РИОСВ, кметовете на община Бобов дол и Големо село.

Те искат достъп до документацията по заданието за ОВОС и да могат да предоставят коментари и становища, да получат реалната информация за състоянието на въздуха и водите в региона. Настояват още резултатите от измерванията, извършвани от автоматичната измервателна система на ТЕЦ "Бобов дол" и от мобилната станция, да се публикуват в срок до 24 часа след всяко измерване. Също така искат скрининг на здравословното състояние на

населението в общините Бобов дол и Дупница по населени места и по вид заболявания, а обобщените резултати да бъдат публично оповестени.

Даниела Тонева допълва, че местните искат да са информирани какво се случва, защото се притесняват, че става въпрос за инсинератор за изгаряне на отпадъци (който да замести неслучилия се в София), но под друго име.

"Инсталацията на ТЕЦ "Бобов дол" не е и няма да бъде инсинератор за отпадъци. Скарното устройство за изгаряне не променя технологичния път на отработените газове, които преминават през съответните изградени и действащи пречиствателни съоръжения (SNCR, електростатични филтри и СОИ) и след това биват изпускани в атмосферния въздух, то е част от горивната инсталация, не е отделно съоръжение за изгаряне със самостоятелно изпускащо устройство. Не трябва да се допуска представената информация да бъде извадена от контекста и да всява страхове в местното население", посочват от ТЕЦ-а. Дружеството прави и собствени измервания на диоксини и фурани и няма нарушения, допълват оттам.

Но обществото няма доверие на собствените измервания на фирмата. Скринингът на заболяванията трябва е отговорност на контролните институции, добавят от дружеството.